loomaarstiteaduskonnas üld-, eri- ja operatiivkirurgia korralise prof-na ja a-st 1919 ühtlasi haavakliiniku juhatajana. Ta oli loomaarstiteaduskonna dekaaniks 1923—31 ja 1936—37; sel ajal täideti kõik vakantsed õppekohad noorte eesti jõududega. S. on võtnud elavalt osa tegevusest organisatsioones. Nii on ta olnud Tallinna E. Põllumeeste Seltsi esimees 1908—10, Eestimaa Põllumeeste Keskseltsi abiesimees 1910—17, ERM-i Ühingu abiesimees a-st 1920, Akadeemilise Loomaarstiteadusliku Seltsi esimees 1926—33 ja a-st 1938 ning auliige a-st 1937, Tartu E. Põllumeeste Seltsi esimees 1931—36 (sel ajal selts ehitas uue suurejoonelise näitusväljaku) ning seejärel auliige, ja Tartu Skaudisõprade Seltsi esimees a-st 1931; peale selle on ta teotsenud juhatuse liikmena „Vanemuise" seltsis, jahi ja kalapüügi seltsis „Vambola", E. Loomaarstide Ühingus jm. Tartu maavolikogu liige on ta olnud 1924—34 ja Tartu linnavolikogu liige a-st 1934. S. oli „Eesti farmakopöa" (Tall., 1937) koostajaid veterinaar-eritoimkonna juhatajana. Kuigatsi v. Soontagas peab ta a-st 1924 Kukula talu.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

SARV, Jaan, matemaatik, sünd. 9. XII 1877 vkj. Võrumaal Saru v. taluniku pojana, sai üldhariduse kohalikes algkooles ja Tartus H. Treffner'i gümnaasiumis 1893—94 ja 1899, sooritas keskkooli lõpueksami eksternina Tartus 1899, õppis matemaatikat Tartu ülikoolis 1899—1907 ja omandas keskkooliõpetaja kutse 1907; ta on viibinud teaduslikul otstarbel korduvalt välismail. A-l 1931 omandas ta dr. phil. nat. astme Tartu ülikoolis. S. on töötanud matemaatika ja füüsika õpetajana Põltsamaal E. Aleksandrikooli põllutöökursusil 1907—08, Vitebski kub-s Veliž'i eranaisgümnaasiumis 1908—09 ja Tartus Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi tütarlastegümnaasiumis 1909—18; ta oli dets-st 1918 jaan-ni 1919 E. V. Tartu Ülikooli kuraatori asetäitja, 1919—24 matemaatika prof-i kt., seejärel erakorraline prof. ja on a-st 1928 korraline prof. Ta toimis matemaatika-loodusteaduskonna esialgse korraldajana (ajutise dekaanina) juulist 1919 apr-ni 1920. — Ka on S. teotsenud organisatsioones, ms. vabamõtlejate ühingus „Humanitas" asutajaliikmena (1926) ja a-st 1933 esimehena. S-e avaldatud töist nimetatagu: „Füsika õpetus" I (Tall., 1910) „Elekter" (Tartu, 1911), „Analüütilise geomeetria algkursus" (*ibid.*, 1926), „Ahmese geomeetrilised joonised" (*Acta* A XI_5, Tartu, 1927), „Zum Beweis des Vierfarbensatzes" (*ibid.* A XIII_1, Tartu, 1928), „Direkte Herleitung der Lichtgeschwindigkeitsformeln" (*ibid.* A XIII_6, Tartu, 1928), „Geomeetria alused" (*ibid.* A XIX_4, Tartu, 1931; väitekiri) ja „Foundations of arithmetic" (*ibid.* A XXVIII_2, Tartu, 1935).

Isikl. jm. saadud andmed.

H. J-n.

SAWRON, vt. **SACHKER.**

SAXÉN, Ralf Eino, soome-rootsi pedagoog ja keeleteadlane, sünd. 16. III 1868 ukj. Soomes Kankaanpää's metsaülema pojana, õppis a-st 1886 Helsingi ülikoolis ja sai 1895 filosoofia litsentsiaadiks; ta teotses hiljemini pedagoogina; surn. 1932 Soomes. — Peale laialdase tegevuse Soomes õpetajana, koolikirjanikuna ja koolinõunikuna on S. keelemehena käsitelnud rootsi ja läänemere-soome keelte kokkupuuteid, uurides kohanimesid ja laensõnu. Väitekirjas „Finska lånord i östsvenska dialekter" I, II (Helsingi, 1895, 1897) on ta käsitelnud eesti laene rootsi keeles soome omade kõrval; kirjutises „Lisiä suomalais-germaanilaisten koskетusten valaisemiseksi" (teoses „Tampereen reaalilyseo", Tampere, 1896) on esitatud rida rootsi laene eesti keeles. S-i tuleb pidada eesti ja rootsi keele suhete teadusliku uurimise algatajaks.

Vem och Vad? 1931 (1930); Kansallinen elämäkerrasto V (1934).

P. A.

SAXO (Grammaticus), taani kroonik, sünd. enne 1158. a., surn. 1208. ja 1220. a. vahel. — S. päritolu otsitakse üldisemalt Själlandi saarelt; seevastu arvamised erinevad küsimuses, kas S. oli vaimulik või Taani kuningate teenistuses seisev ilmlik suurnik. Ta kirjutas oma kroonika *Gesta Danorum (Historia Danica)* peapiiskop Absalon'i ülesandel, kellega ta on olnud väga lähedasis suhteis. Kroonika sisaldab 16 raamatus Taani ajalugu algusest kuni 1185. Kroonika pearaskus lasub ta lõpposal. Selles käsitellakse Valdemaride aega ja Taani poolt vendide vastu teostatud retki, mida S. on kirjeldanud kaasaeglasena. Ka kroonika 9 esimest raamatut, mis sisaldavad rohkeid and-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 292